

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt, félévre 6 frt, negyedévre 3 frt.

Előfizetők és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethető: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben.

Egyes szám ára 5 kr. o. e.

Szerkesztői szállás: Belső-torlatca 122. sz.

Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett 2. sz., az emelet hátsó részében.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorát 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalnál, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papir-kereskedésében. Bécsben: Haasensteint és Vogelmér (Neuer-Markt 11. sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstraße 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.

Nyitási sora 20 kr.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY“

1872 szeptember 1-jétől mindennap egész nagy iven jelenik meg; előfizetési díj 1872 szeptember-decemberre 4 forint oszt. ért.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizető után tisztelet-példánnyal szolgálunk.

„Erdély viszonyai.“

II.

□ „Nehogy azon vád alá essék, mond az emlékirat t. szerzője — hogy maga is elfogultságtól ragadtatva csak polemizálni kíván, tényeket soroland fel melyek bizonyítják, hogy állapotunk tarthatlan, s feltüntetik azon folytonos hátrátételeket, melyekben itt (a központban) mint otthon, kivétel nélkül részessülünk.“

„A törvénykezésben a német törvényt hagyták életben, s midőn úgy bíráink, mint mi magunk ezen eljárásához szokva, peres ügyeket némileg folyóvá tettük, az új perrendtartás az addigi eljárást megzavarta, mondhatni mindent megintatott.“

Sok igaz van a felhozott tényekben, mind azáltal, sőt éppen ezért ohajtoztuk volna hogy a mit az osztrák törvénykönyv meghagyásáról mond, azt tényei sorozatában hátrább említette volna fel, mert ez a pont az, amely legkevésbé róható fel az irányadó tényezőknek, s mintegy a helyzet kényszerűségéből foly.

Való igaz, hogy nehezebb érik minden magyar embernek idegen szellemű törvénykezést nehezdedni látni összes családi és magán életére; az is igaz, hogy az új perrendtartás a törvénykezésben nem lendített, sőt azt még jobban megnehezítette; de miután az országbírói értekezlet maradandót nem alkotott, s annak szabványait a Királyhagóntul Magyarországon is egy rendszeresen codificált polgári törvénykönyvnek kell mielőbb felváltania, magokra a perlékedő felekre s általában az erdélyi jogviszonyokra nézve sokkal tanácsosabbnak látszott az ellenükre behozott de már megszokott osztrák törvényeket meghagyni mindaddig, míg a polgári új törvénykönyv elkészül, a mire úgy látszik nem egyhamar nyílik kilátás, miután erre az újabb trónbeszédben sem került még el a sor, dacára annak, hogy az a nevezetes államokmány csaknem kimeríthetetlen a közelebb várható reformműveletek elősorolásában.

Az osztrák anyagi törvények mellett, hamár azokat egyidőre csakugyan meg kell vala hagyni, talán célszerűbb lett volna — a mi csekély véleményünk szerint is — az egyeredetű s amazokkal egyenlő szabású osztrák alaki törvényeket is ideiglenesen meghagyni, s csak ezek kivívott hiányait, visszaélésekre tért szolgáltató intézkedéseit más okosabbakkal helyettesíteni, mert hogy a törvényszolgáltatás az új perrendtartással semmit sem nyert, azt tagadni alig lehet, sőt még hozzá tehetjük, hogy a törvényszéki végrehajtók legújabb intézményével sem, mely a törvénykezést csak drágította, s a közönség zsarolására és bosszantására nyitott tág kaput.

Azonban, azon körülmény, hogy a bíróságok országsszerte történt szervezését megelőzőleg egy **egyöntetű** alaki törvényt kelle Magyarországon összes területén behozni — nézetünk szerint — abban leli magyarázatát, hogy ezt a hon-egységből önként folyó **törvényszolgáltatási egység** elve és szüksége követelte.

Nem kis ellenmondás s hátrány is — kétség kívül — az, hogy „örökösödésünk Erdélyben a német törvény rendszabályai alatt

áll, holott a „partium“-ban az országbírói határozat által megállítottak érvényesek, s így azok, kiknek mindkét helyt vannak birtokaik, még végrendeletileg sem intézkedhetnek, mert nem csak más az örökösödés, de a végrendeletnek érvényessége is különböző formáknak van alávetve.“ Ez mindenestre az osztrák törvénykönyv fennmaradásának sajnos következménye, mely kétszeresen sürgössé teszi az egyetemes magyar polgári törvénykönyv létrehozását, a mi vajha minél előbb megtörténne.

„Különbözik a váltó eljárás és különösen a bányatörvény, a község szabad kutatásában — folytatja az emlékirat — mely Erdélyben a birtokosságnak legnagyobb hátrányára hozatott be, s a melynek megváltoztatásáért, a magyarországiak Erdélyre való alkalmazásáért több versen még a törvényhozáshoz is folyamodott a birtokosság.“

Ha a polgári törvénykönyvet, mely anynyi új jogviszonyt teremtett, egy más ideglenesség kedvéért megváltoztatni célszerűnek nem látszatott, e tekintetek a váltó- és bányatörvényre nézve bizonyára nem léteznek; különösen a községnek a birtokosságra nézve oly sérelmes szabad kutatását, melynek a néhai osztrák kormány által történt behozatala, oly nagy visszafetésszel fogadtatott volt, minden akadály nélkül el lehet vala törölni s más, viszonyainkhoz illőbb intézkedéssel pótolni.

„A német büntető törvény alkalmaztatik az erdélyi bűnösökre mond az emlékirat — s minő anomalia, midőn a legfőbb törvényszéknél az azonos bűnösök közül az erdélyi a német törvények szerint, a magyarhoni attól egészen eltérő elvek alapján ítéltetik el.“

A büntető törvénykönyvre nézve sincs indokolva a különböző eljárás, s a polgári törvénykönyvet illetőleg fennebb elősorolt tekintetek erre nézve sem állanak fen, kíváncsok lett volna tehát, hogy e különbség ez ideig se tartatott volna fenn. Öröndetes tudomásul vesszük e részben már most azt, hogy a várva várt új rendszer s a mai kor igényeinek megfelelő büntető törvénykönyv a közelebbi trónbeszédben már az országgyűlés közelebbi feladatai között említették, s így bizton remélhetjük, hogy az a törvényhozás következő ülésszaka alatt létre fog jöni. Ideje is, mert mindjárt 30 éve lesz, hogy a magyar törvényhozás e kérdéssel tüzetesebben foglalkozik.

Ugyanezt mondhatjuk a mezei rendőrségre nézve, melyről így szól az emlékirat: „Mezei rendőri törvényeink nincsenek, a német rendszabályok nem alkalmaztatnak, a magyarországiak be nem hozattak; elszórt, rendezetlen és számos parcellákból álló birtokainkon vagy minden gazdálkodás lehetetlen, vagy tulajdon felvigyázóink által kell vagyonunkat, természetienyünket a folytonos megtámadások ellen védelmezni. A németek által behozott erdőtörvények sehol sem alkalmaztatnak; a kártevők többnyire csak a tetten talált kár megtérítésére ítéltetnek; s mi lehet ennek természetesebb következménye, mint erdeink tökéletes elpusztulása. De a nemzetgazdasági káron kívül a lopni-vágyás s ennek természetes következménye a demoralizatio majdnem általános, s nem rég történt, hogy vagyonosabb polgár is ily lopáson találtatott.“

Bizonyára sok, nagyon sok még a teendő közállapotaink rendezése körül, de egy sem fontosabb, nem sürgősebb mint a mezei rendőrség szabályozása s az erdőpusztítás elharapódzott rosz szokásának megszüntetése. Erdély kiválóan termelő ország, itt csaknem mindenki a mezőgazdaságra van utalva, s ha ez egyet sem üzheti haszonnal, isteni kézen kívül semmi más nem tartóztatja fel az általános pauperismust, a melybe rohanó léptekkel mindinkább süllyedünk. A nép a közterhek viselésére teljesen képtelenné válik, ha még sokáig tart ez a mostani mezei szabad garázdálkodás.

S vajjon méltó lesz-e nevére maholnap az az „Erdély“, — mely a jelen erdei gazdálkodás folytán rövid időn oly kietlen kopár lesz, mint egy kopasz fej.

Országgyűlés.

A képviselőház sept. 9-iki ülése.

Elnök: Gubody Sándor. Jegyzők: Keglevics G., Lukács B., Péchy J., és Apponyi A.

A kormány részéről jelen vannak: Pauler, Tisza, Lónyay, Szilágyi miniszterek.

A mult ülés jegyzőkönyvének észrevétel nélküli hitelesítése után bejelentettek, az osztrályok alakítása után jelentkezett képviselők mandátumai s azon kérvények, melyek az osztrályok működésének befejezése után érkezvén, az állandó igazoló bizottságnak fognak átadni; érkeztek pedig az utolsó jelentés óta a következő képviselők ellen kérvények: Csernovits Péter, Szeniczey Ödön, Vidács János, Tassy Miklós, Lükő Géza, Wächter Frigyes, Trauschenfels Emil.

Következik az osztrályok előadójának jelentése.

Vajjon elég-e a relatív többség, e felett vita támadt.

Helyi és Madarász a relatív többség mellett szólnak. Deák Ferenc és Zsedényi az osztrály eljárást (absolut többség) helyeslik. Helyi másodszor akart szólni, új vita kelt, melyben Deák, a korelnök, Huszár Imre és Madarász József vesznek részt, míg Ghyczy indítványára a jelentés tudomásul vétetik.

Az áll. igazoló bizottságba megválasztott Hajós János.

Az osztrályok előadójának jelentése tudomásul vétettek, azon ohaj fejeztetvén ki a német vagy más nyelven kiállított jegyzőkönyvekre nézve, hogy az ily esetek megállása tekintetből a ház annak idején intézkedjék.

Korelnök constalálja, hogy a kifogástalan képviselők absolut majoritása megvan, s azok száma 342-re rug azokkal együtt, kik ellen kérvény nyújtott be, de jegyzőkönyveik rendben voltak, s így a bolnapi ülésen az elnökre, alelnökre, jegyzőkre és háznapra végbe mehet a szavazás.

Korelnök kijelenti még, hogy a delegatiókat ő felsége e hó 16-ra hivta egybe, mire az ülés közel 12 órakor véget ért.

Legújabb táviratok.

Bécs, sep. 9. A „Fremdbl.“-nak távirják Berlimből: A külügyi hivatalban az hallatszik, hogy a császárok találkozója inkább katonai, mint politikai, de kiválólag békés jellemmel bír; az azonban kizárja a támadó politikát. A találkozásban a legfontosabb a három császár őszinte barátságának megpecsételése és — mint állítják — egy ugyanazonos jegyzéknek a részt nem vett hatalmakhoz való küldése határozottan el ilyen szabad értekezést a három császár közt jövőben is minden évben lehet várt.

Berlin, sept. 9. Az ausztriai császár a manőverről visszatérése után a német fejedelmeket látogatá meg. Albrecht porosz herceg (az atya) megbetegedett. A legmagasb uraságok a manőverről hazatérőben a hercegekhez kocsiak, hogy helyzete felől tudakozódjanak. A császárok ma az ellen-ség ellen intézett csapat-manőverre mentek. Staackenbe; este a cs. palotában ebéd lesz. Az orosz császár csütörtökön utazik el innen, egyidejűleg Vilmos császárral, ez utóbbit Marienbadig kísérvén el; az orosz czár erre Livádiába tér vissza. Az ausztriai császár szerdán még alkalmasint itt marad.

Berlin, sept. 7.

Ma reggel 7 és 8 óra közt az 1. testőrezred udvari csapatai s a Garde-du-Corps ezred harmadik zászlóalja gyalog mentek el a királyi palotába a zászlókért. Ezután Sándor czárhoz és Ferencz József királyhoz mentek el a zászlókért.

A nagy parádéra kirendelt testőrsapátok, a sorkatonaságnak az összgyakorlatokra berendelt része oly korán indultak volt el a tempelhofi mezőre, hogy közel 10 óra után minden ezred elfoglalhatta kijelölt állását. A csapatok két csatasorban állítottak föl. Az egyik részen állt az összes gyalogság, az utasok és hidászok; a másik részen a lovasság, tüzéség és az egész szekerszét. Az egész parádét a testőrsapátok nagyságának vezetői táborok, — Würtembergi Agoston herceg vezényelte. A német császár 9 óra után nyitott 4 lovas hintón jelent meg a helyszínén; vele szinte egyidőben érkeztek oda a jelenvolt német és idegen fejedelmek, kir. hercegek és idegen tisztek. A német császárné is kiment az idegen fejedelmi és királyi hölgyekkel. — Andrassy Gyula gróf honvéd egyenruhában jelent meg. Ott volt Gortsakoff herceg is, nemkülönben Bismarck is leányával és feleségével.

Tizenegyedél órakor érkeztek meg a disztérre együtt egy kocsin a osztrái vendégek: a magyar király és az orosz czár, s itt lóra kaptak. A német császár eleiből lovagolt s átnyújtotta nekik a felvonulási rendet, mialatt a katonaság tisztelgett, s háromszor „hurra“-t kiáltott. Minekutána a tisztelgő induló eljátszatott, a szakaszok bandái rákezdték az osztrák és az orosz himnusz. A két csatasor kibontakozása után megtartott az elvonulás. A második csatasornál a nagy por miatt a lovasság üggető elvonulása elhagyatott, de a tüzéségét és a szekerszétet megtartották. Mind a kétszer a német császár vezette az elvonulást vendégei előtt, kik midőn a nevről nevezett ezredek következtek, a frontfelállításnál glédába álltak s az elvonulásnál az illető ezredet vezették is. Frigyes Vilmos és Henrik hercegek, a koronaherceg két idősebb fia az udvari testőr-század soraiában álltak gyalog — Henrik előzör. A német császár a szt. György és szt. István rendek nagy szalagját viselte. A folségek 1 1/4 óra tájban tértek vissza a városba.

A közönség óriási tömegekben özönlött ki a szemle helyére. 100,000-re teszik azok számát, a kik a feayes katonai látványosságnak nézői akartak lenni. A fejedelmek nagy lelkesedéssel üdvözöltettek Bismarck vétes ruhában vett részt a szemlelben. A hölgyek közül kün volt a császárné, a koronaherceg felesége, a badeni nagyherceggasszony, és a mecklenburgi nagyherceggasszony.

D. u. 5 órára nagy diszebed volt rendezve az u. n. fejr-teremben. Másnapra (vasárnapra) pedig diplomatikus ebédre hivatnak a látogatás politikai személyei Bismarck herceghez u. m. Andrassy Gyula gróf, Hoffman osztrálytanácsos, De Pont udvari tanácsos és az osztr. miniszterelnök és kísérete; továbbá Gortsakoff herceg, Berg gróf, Milutin (orosz hadügyér), Shuvaloff gróf, Orloff herceg, Oubril orosz nagykövet, Korff gróf és más jelen volt orosz diplomaták.

(Augusztá császárné a magyar királyt a királyi vár lépcsőin fogadta. A váron a király megérkezésekor a habsburgok selyem zászlaja lengett.)

A diszebednél Vilmos császár a következő poharköszöntőt mondta: „A legszívesebb köszönet érzelmeivel poharamat császári vendégeim jólétéért emelem. Az ezen köszöntőre következő zene átért: „Gott erhalte Franz den Kaiser“ dallamra, mire Ferencz József császár kelt föl és Vilmos császár jókívánatait szívélyesen megköszönve válaszolt s ezeket mondta: „Isten tartsa és oltalmazza Vilmos császárt, Augustza császárnét és a császári házat!“ Rövid időköz után Sándor császár emelt szót és ezeket mondta: „En a vitéz porosz hadseregre úrtem poharamat!“ Az orosz császár Károly és Albrecht (az atya) porosz hercegeket orosz tábornagyokká nevezte ki. A fehér teremben tartott nagy diszebednél Ferencz József császár Augustza császárné és Vilmos császár közt foglalt helyet. Sándor császár Augustza császárnétól balra, amattól balra Victoria koronahercegné. Vilmos császár mellett a badeni nagyhercegné, e mellett a német koronaherceg ült, s ehez sorakoztak a többi fejedelmi uraságok. Az ausztriai császár porosz egyenruhát viselt egy porosz érdemrend szalagával; Sándor császár a porosz egyenruhát és egy ausztriai rend szalagát; Vilmos császár az ausztriai egyenruhát és az orosz Szent-András rend szalagát. Szemben a császárokkal ültek: Gortsakoff és Bismarck hercegek, Andrássy és Berg grófok; ezekhez sorakoztak legközelebb: Bellegarde, Shuvaloff és Adlerberg grófok, Onubrl és Károlyi nagy követek, Milutine és Roon hadügyminiszterek, és így tovább a császári vendégek többi környezete.

A nagy takarodó a legfényesebben ment végbe. Az összes ezredek zenészei, egészen 1224-en a dobosokkal együtt, 400 fáklyavivő által kísértelve, este 9 1/2 órakor a Frigyes szobortól a kéj kertbe indultak, miután Sándor és Vilmos császárok az operaházból kijöttek, és Ferencz József császár az ausztriai követségi palotából, a hol a diplomatai testületet fogadta volt, a kir. várpalotába visszatért. A programban kitűzött darabok a legfényesebben adták elő, és hatalmas benyomást tettek. Az emberek tolongása roppant nagy volt; az utcák és térek fényesen ki voltak világítva. Különösen fényes benyomást tettek azon villamos lámpák, melyekkel a kéj kert, a régi muzeum oszlopasarnoka a takarodó végével ki voltak világítva. Az uralkodók a kir. palota ablakaiból nézték ezen ünnepélyt. A takarodó 12 1/2 órakor ért véget. Az épületek közt kintunk a városbáz, a hadügyminiszteri palota, az egyetem, a könyvtár és a katolikus templom; az utcák közül a hársfasor, az operatér, a csendőrpia és a Vilmos-út.

Sept. 8. Ferencz József császár, a legjobb egészséggel van, a Berliában való legszívesebben fogadtatásáról minden tekintetben kielégítőleg nyilatkozott: A három császár közti érintkezés oly bőséges, hogy...

TÁRCZA.

London árnyoldalai.

A Themse melletti nagy világváros a közvetlen szemlélőre megdöbbentő hatást gyakorol; még az sem vonhatja ki magát az alól, ki olvasgat a végnélküli vásárolt mértékeket terjedő útzaival, a lakosok millióiról, kiknek tettvágya még a messze elterjedő víztömeg alatt is új közlekedési vonalakat keres.

Nincs a világon gazdagabb város Londonnál, de egyszermind tömörkedő nyomor tanyája is. A lakházakból bevett bérösszeg, azon pénzösszegek, mik fölött a bankárok rendelkeznek, a biztosított tulajdon — mind ez együtt véve óriási értéket képvisel; ámde a roppant kincsesel is hiába próbálna bárki a nyomor örvényét betölteni, mivel London három millió lakosának egy harmada a legnagyobb nélkülözésekkel küzd.

A gazdagság és szegénység közötti ellentét zordra, visszatükröződés teszi a várost. Fényes utcák közvetlen közelében találunk ronda városnegyedekre, melyekbe még nappal sem bátorságos behatolni. Ezen a legszegényebb osztályok által lakott városnegyedekben az életmód és foglalkozás érdekes adalékát szolgálhat korunk mivelődési történetéhez.

Huber János (ismert német író s művelődési tanár, e tárgyra vonatkozó munkák tanulmányozása és saját tapasztalata után „kisebb munkáiban“ (megjelentek Lipcsében 1871) ezen „vészteljes és buskomor romantizmus“ megragadó képét adja.

A londoni dock-ok világos példáját mutatják annak, mikép e nagy városban nem minden munka szolgáltat elegendő keresetet a vele foglalkozóknak. Igen csekély munkabér mellett a legmegerőltetebb munkákat kell végezni, s mégis tudni ide mindaz, ki más módon nyomorult életét, tengetni nem képes; a koldussá lett gentlemanról, a politikai vétség miatt üldözöttől, a csak most kiszabadult fejezencig vagy ismert tolvajig. De ama 3000-nyi ember közül, kik itt naponta egybesereglenek, legfeljebb 400—500 nyer tartós, a többi pedig csak ideiglenes foglalkozást, minthogy az e helyt naponta kikötő hajók száma 30—150 között ingadoz. Innen van aztán, hogy a szélirány változása ezen-nyi munkást s azok családját fosztják meg a minden napi kenyértől, — ebből láthatjuk, hogy

zalmas jellegű, mintha csak közeli rokonok lennének. Ferencz József császár aszázszor. — herceggel és Miska Manó bajor herceggel, gr. Stillfried főszertartás mester által kísértelve, ma reggel 8 órakor a Hedvig templomba ment. A bejáratnál az összes papság által fogadtatott, egy csendes misét hallgatott és 8 1/2 órakor visszatért a cs. palotába.

Déli 1 órakor történt az állatkertbe való köszös, hova Vilmos és Ferencz József császárok, valamint Augustza császárné, az orosz császár, a trónörökös-nagyherceg és német koronaherceg együtt mentek el. A többi fejedelmek a nagy csillagnál az állatkertben várták a felségeket; innen együtt folytatták a kocsiást. Az állatkerttel szomszédos utcák, valamint a kert bejárata ünnepiesen valának feldisztve. Az igazgatótanács és az igazgató, Bodinus fogadták a felségeket és vezették őket körül a kertben. A közönség, mely már korán reggel nagy számban jelent meg, lelkesülten üdvözlé az uralkodókat. Majdnem egy órai időzés után a két császár és a többi fejedelmek Potsdamba mentek.

Hg. Gortsakoff ma hosszabban értekezett Bismarck hggel. Délután a legmagasb uraságok Potsdamot, Sansoucit, Glienke várát és Babelsberg várát látogatták meg; innen este 7 órakor kocsiáltak el az új palotába, hol a koronahercegné theázis volt. Az új palota és környéke fényesen ki volt világítva. Az ünnepélynek a legszebb idő kedvezett.

Dementi.

„A Kolozsvárti megjelenő „Kélet“ sept. 6-iki (204-ik) számában egy pesti levél van, mely az országgyűlési pártviszonyokkal foglalkozik. Olvasható abban; egyebeken kívül, hogy: „Az erdélyi képviselők azon terv megvalósításán fáradoznak, hogy állandó klubbot alakítsanak, mely az erdélyi viszonyokra nézve a kormányt megbízható tanácsadójá lenne s általában a királyhagóntulni ügyekben ha kell a kezdeményezést is megragadná. Így például szó van arról, hogy az erdélyi kör mindenekelőtt a Székelyföld viszonyaira vonatkozólag nagy aktiót indítson meg, s más kérdésekben is a helyi érdekek figyelembe vételét szorgalmazza. Az új kör elnöke ama férfiú lesz, ki legközelebb szünteti meg Erdélyben munkásságát, hol mint magasrangú hivatalnok a viszonyokkal megismerkedett s működésével élő emléket emelt magának a lakosság szívében. Kíváncsok, hogy a terv megvalósuljon, mert ez az egyetlen mód arra nézve, hogy Erdély specialis érdekei és szükségletei minden törvény alkotásánál érvényre emelkedjenek.“

A mint mi értesülünk a tudósítás ezen részében majdnem annyira a tévedés, a hány a szó.

ezen emberek élete a véletlen játéktól függ és ezért lehetetlen abba rendszerességgel behozni; így nem lehet csodálni, hogy ez osztályban a legnagyobb könnyelműség otthonos. Statisztikai adatok bizonyítják, hogy épen a szűkölködés éveiben növekszik a szesz italok fogyasztása, mely Angliában különben is iszonyuan elterjedt; így p. 1843-ban az államjövődelmet pár millióval meghaladó áru szesz ital fogyasztottak el.

A népesség ily nagy részének szűkölködése teszi megfoghatóvá azt, hogy Londonban a legveszélyesebb egyénekből egész hadsereg gyűl egybe. A londoni tolvajok államot képeznek az államban, tökéletes szervezettel bírnak s külön város negyedekben laknak, hol a rovatokat pontosan megfigyelik. Vannak külön körösművek, saját boltjaik, a melyekben csupán az ő számukra árulnak a kereskedők; sőt külön szabályokkal élnek, s azok szerint felsőbb és alantibb osztályokba oszlanak. Még van az ő saját nyelvük, van saját irodalmuk is, melyben a legálisabb kitételekkel dicsekedtetnek a mérész rablók és tolvajok. Van saját külön lelkéből álló írásnemtük s jelbeszédük, ezek segítségével könnyen felismerik, megértik egymást s egészen ismeretlen társaknál jó fogadtatásra és ellátásra találhatnak. Ha valaki közülük hűvösre kerül, azt mindennel ellátják s kitarják addig, míg újból tolvaj üzlethez foglalkozhat. Betegüket ápolásáról is gondoskodnak; halottjaikat tisztességesen eltemetik; gondját viselik a fogdáknak hűsölő vagy elhalt barátjaik családjaiknak. A tolvajságot rendszeresen üző mértékletesen él, mert tudja, hogy üzletében lélekjelenlét s elővigyázat szükséges. De a tolvajok közül igen kevés választotta a körülmények sanyarúsága folytán pályáját; a nagyobb rész már gyermekkorában tolvajnak nevelődött. Az idős tolvajok, kik a gyermekeknek üzletszerű kiképzését magukra vállalták, azokat legelőbb felöltöztetett bábuik elé állítják, gyakorlat végett; ezeken gyakorolják a tanított tanítványait s ha ez utóbbiak elegendő ügyességet mutatnak mesterségükben, akkor mestertük felügyelete alatt az utcára bocsátatnak. Ily nevelésben részesült fiukat szűl Boz „Twist Oliver“ című ismeret regényében.

Steudu 1834-ben említést tesz egy ily tolvaj iskoláról, melyet bizonyos Harris William tartott. Naponként egy nagy sereg mindkét nembeli fiatal gyermek gyűlt e iskolába. Harris nemcsak odahaza oktató növendékeit, hanem még a színházba s más nyilvános helyekre is elvezeték őket, hogy ott a gya-

Tudunkra az erdélyi képviselők nem fáradoznak azon, hogy külön klubbot alakítsanak; és ha külön klubbot, vagy kör nem lesz, igen természetesen annak elnöke sem lehet. Kereken kimondjuk, hogy helyesnek sem vélünk, hogy külön erdélyi kör alakuljon. Igen is tudjuk, hogy Erdélynek specialis érdekei és viszonyai tényleg vannak. Tudjuk azt is, hogy azok eddig a törvényhozás termében kellő méltatásba nem részesültek. De úgy hisszük, hogy ama specialis viszonyok és érdekek tisztába hozatalára és az azokra vonatkozó fellépésben való egyöntetűsége teljesen elégséges az esetről-esetre, a felmerülő kérdésekben való tanácskozmány. Olyan formák a minőknek eredménye volt a mult országgyűlés végén a gróf Lónyayhoz benyújtott erdélyi memorandum. És már, biztos tudomásunk szerint, az erdélyi képviselők épen ilyen nemü tanácskozmányokat szándékoznak tartani; és pedig nézetünk szerint igen helyesen. Hogy ama tanácskozmányok a pesti tudósító szavai szerint, épen a „Székelyföld viszonyaira vonatkozó nagy aktióval“ kezdődjenek meg, arról itt avatott körökben semmit sem tudnak; mi magunk hírtelenében azt se tudjuk: mit kelljen voltaképpen érteni a Székelyföld viszonyaira vonatkozó nagy aktio kérdés alatt?

Röviden: az erdélyi képviselők között még meg sem pendítette senki a külön klubbot eszméjét, s itt Pesten az erdélyiek közül egyedül a szászoknak tulajdonítanak olyan separatistikus szándékot, hogy külön klubbot akarnak állítani, valószínűleg ebből nőtte ki magát az erdélyi klub híre — mely ismételtük, határozottan nélkülöz minden alapot.

„Korunk.“

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, sept. 11.

— A vallás- és közoktatásügyi miniszter az ország tulajdonában lévő s újabb időben jelentékenyen gyarapodott gyűjtemények, jelenben a m. n. muzeum gyűjteményei, az országos Eszterházy-képtár kézirat- és rézmetszetgyűjteménye állapotainak tüzetes megvizsgálása, netáni hiányainak kinyomozása s azok megszüntetésére vezető intézkedések javaslatba hozatala végett, hídvegi gr. Mikó Imre v. b. t. t. s a m. tud. akad. tagjának elnöke, Csengeri Antal, a m. t. akad. ez idő szerinti alelnökének s országgyűlési képviselőnek alelnöklete, galántai gr. Eszterházy Kálmán Kolozsmegeye főispánjának, Haynald Lajos v. b. t. t., ak. ig. tag s kalocsai érsek, Horváth Árpád m. királyi egyetemi tanár és egyetemi könyvtár, Hunfalvy Pál ak. tag s a m. tud. akad. könyvtárnoka, dr. Margó Tivadar m. kir. egyetemi tanár, Ráth György, a m. kir. curia semmitűszékének köz-

korlatot megkezdjék. — Ily módon nőnek fel a gyermekek vetkes gondolkozásmódban és hajlammal s szolgáltatják az anyagot a tömlőzők s a verpad számára. A tisztességes embert ellenségüknek, a felsőséget zsarnokoknak s a lelkész ámitónak tekintik.

A munkafelosztás elvének alkalmazása által a londoni tolvajok mesterségüket a tökély legnagyobb fokára emelik. Mindenik osztálynak megvannak a maga saját eszközei és céljai. Első sorban állanak, hogy úgy szóljunk ez üzlet „nagykereskedői.“ Ezek szervezik a lakhelyekre való betöréseket s ezek fosztogatnak nyílt erőszakkal uton-utfélen. A „garotereknek“ (hurokvetőeknek) nevezett alosztálya, mely 1859-ben tűnt fel először, rémületbe ejtő London összes népességét. Ezek hármassával, felfegyverezetten rontanak az utasra, nappal vagy éjjel. Az első egy ütessel elbátítja az áldozatot, a második torkát szorongatja, míg a harmadik értékes holmiját elszedi. A „Morning Post“ akkor így írt, egész London nyög a tolvajok zsarnoksága alatt; a gyárakban a meghurkoltatott megakadályozó vaslemezeket készítenek a nyak körül; mindenik falu a főváros közelében úgy rendezte be magát, hogy egy ostromlást kiállhasson. Ugy halljuk, komolyan szó van róla — így ír tovább az említett lap, mikép esténként, övszerű és szögökkel ellátott nyakörvek hordassanak.

A második osztályba tartozó tolvajok előbb lerészegíteni igyekeznek áldozataikat; ezekenél elkerülhetetlenül szükséges a kellemes rábeszélési tehetség és tetszetős magaviselet, hogy ezek segítségével az illetők bizalmát kinyerhessék. A harmadik osztályba tartoznak végtére azok, kik üzletüket kicsinyben folytatják s kik tevékenységük színhelyeül a tolongó népcsoportokat az egyházakban s omnibuszok körül szemlélik ki. Ezek közül a buzzer-ek egyedül az urak zsebeivel foglalkoznak, míg a wíres-ek a nők táskáira fordítanak különös figyelmet. Megint mások a broche-okra, mellűkre és órákra vetik szemeiket; míg ezen osztály legalsóbb rendű tagjai meg a kutyákat, madarakat és ételműveket sem vetik meg. — Ezen sokféle ágazó tolvajüzlet nyomában virágzik nagy száma a zug-zalogházaknak, melyek a lopott holmik értékesítésével foglalkoznak, a mikor aztán az egy pár napi birtokosok a rászedett családok sorsára jutnak.

A tolvajok után következnek mindjárt az üzletszerű koldusok. Ezek közül sokan tisztességesen öltözködnek, és csak akkor öltik fel rongyai-

birája s a m. orsz. képzőművészeti tanács tagja, Szabó Károly az erdélyi muzeum könyvtárnoka s a m. tud. akad. tagja, P. Szathmári Károly és Torma Károly országgyűlési képviselők, mint bizottmányi tagok meghívásával egy bizottmányt küldött ki, melynek működési eredménye annak idején köztudomásra fog jutni.

— A vallás és közoktatási miniszterium tisztika kara mult szombatön testületileg vett búcsút volt miniszterétől Pauler Tivadar urtól. A tisztika sajnálkozását, hogy meg kell válnia azon férfutól, kiben egyaránt bölcs, humanus atyai jóindulatu vezetőit tanult ismerni, — Tanár Gedeon államtitkár fejezte ki, kinek Pauler Tivadar miniszter ur meghatottan válaszolt. A miniszter ur közvetlenül ezután meglátogatta az egyes osztályokat s szeretett hivatalnokaitól egyen-egyen búcsút vett. Másnap búcsuebédet adott volt tisztikarának a Hungáriában, hol Tanárki államtitkár Pauler ministert s ez viszont a tisztikart. Joanovits államtitkár a miniszter családját s Hegedüs m. tanácsos a két államtitkárt köszöntötte fel.

Trefort Ágoston vallás- és közoktatási miniszter ur, ministeriuma személyzetét hétfőn d. e. 10 órakor fogadta. A miniszter urat a tisztika élén Tanár Gedeon államtitkár ur üdvözölte, kinek beszédére Trefort ur azt válaszolta, miszerint ő tudja, hogy egyetlen oly társadalmi vagy műveltségi kérdés sem létezik, mely többé vagy kevésbé összefüggésben nem állana a cultus és oktatásiügyi miniszterium teendőivel; azonban ezen eszményi, fel-fogás dacára, ő szakkörében mégis leginkább gyakorlati tevékenységet igyekvendik kifejteni.

Hogy minő szellemben kelljen ennek történnie, erre ő (Eötvös aczképére mutatva) mindig emlékeztetni fog ama leghidetlen férfiú képe által, mely ő rá tekint le. Ő lényegesen csupán azt ismételheti, a mit két nap előtt a pártterkezetben mondott; azonban, ha ő politikai sikereket csupán a párt támogatása által vívhat ki, úgy arra nézve, hogy a közgazdaságban eredményeket érhesen el, szakbeli hivatalnokainak közreműködésére van szükség; ezért kéri őket, hogy erélylyel és lelkiismeretes szorgalommal álljanak oldala mellett. Ő tudja, hogy a felelősség terhe egyedül rá nehezu; de a parlamenti felelősség mellett van még egy erkölcsi felelősség is, s ez mindazokra hárul, kik ő vele egyesülve működésre vannak hivatva, valamint a siker dicsőségéből is azokat megfelelő rész illeti. Ő a legsürgősebb feladatokat gyorsan, habár elsietés nélkül is, intézendő el. A szakjelű nagy kérdéseket, melyek függőben vannak, alaposan tanulmányozandja, s mielőtt azokat minden részletben megismeri, bátran a megoldáshoz fogand; a folyó ügyekre ő azokat mindig gyorsan intézendő el, s ezért őket a rómaiaknak ezen rövid, de sokat mondó szavával bocsátja el: Laboremus. Az új miniszter ur szívélyes, barátságos modora, lekötölező bánas-

kat, midőn egy helységhez közelednek, hol koldulni akarnak. Meg tudakolják, hogy kik ott a vagyonyos emberek, kikuttatják azok rokonságát s házi körülményeit, s gyakran úgy mutatják be magukat, mint jó barátokat. Azon házak ajtajára, hol loptak vagy koldultak, jeleket irnak, mik csak az avatottakra nézve érthetők, mi által az utánuk jövőket a szükséges tudnivalók felől értesítik. A solidaritás érzése mellett itt is a munkabeosztás elve uralg. Némelyek majdnem mindig tengeri vagy szárazföldi katonáknak adják ki magukat, mások meg minden-napi kenyerüket vesztett gyármunkások, elseren-csélendéket kereskedők álcaja alá bújnak. Említés-re méltók még a „kiehezett koldusok, kik vagy azt kiáltják, hogy haláluk óráját érzik elközelgeni vagy pedig a járkelőknek papírdarabot nyújtanak oda, melyen írva áll, hogy a kimerültség miatt beszélni nem tudnak.

Minthogy a koldulásból Londonban meg lehet élni, nem lehet csodálkozni, ha e városban tan-órát hirdetnek, melyekben a koldulás művészetét ígéri tanítani. 1857-ben bizonyos Kronay Lázár nevű tanár közzétette, hogy ő iskolájában az illetelmes módon koldulás elméletét és gyakorlatát tanítja 6 tanórából álló tanfolyamban nem magas árárt. „Megrendelések a vidékre a leggyorsabban és titoktartás ígérése mellett eszközöltetnek.“

Mint csak felényire koldusok, tehát kevésbé veszélyeseknek tekintendők az utca-söprők, kik főleg az időjárás roszrafordultával ezeneként foglalkoznak állást az egyházak, színházak előtt és az utcákban, a közönség jóvóltából tengetve életüket. A veszélyesebb osztályhoz tartoznak azon szerencsétlenek, kik ifjúságukat és szépségüket, dobra ütők. Ezek eleinte a szerencse hullámai által magasra felkapatva, mind inkább s inkább sülyvegnek, míg a Themse mélyében lelik sirjokat.

Nem létezik Londonban oly alacsony kereset-mód, melyre ne akadjon ember. Azok, kik már igen vénnek s azok, kik még igen fiatalok, más szavakkal azok, kik munkára már nem s azok, kik munkára még nem képesek, korareggeltől bevándorolják az utcákat, elveszett, vagy eldobott holmik keresése céljából. Mások a szivarvégek gyűjtése által tartják fenn életüket, ily szivarvégekből Londonban naponként legalább 300,000-et dobnak el, elárúsítják azokat az illető kereskedő cézegeknek, a melyek aztán azokból „kiváló finom havannát“ készítenek.

Valamint általánosan ismert ép oly elszomorítóan való a tény, hogy a kézimunkás épen nem

módja a vezetés alá rendelt tisztikart mindjárt a bemutatásnál meghódította.

— **A királyi biztosság** hivatalnokainak sorsáról tegnap hozott hírt, biztos forrásból nyert tudósítás után, oda egészíthetjük ki, hogy f. hó 20-ig, az illető hivatalnokok kezében lesznek a kinevezési vagy nyugalmba helyezési decretumok. Vigasztalhatjuk a buslakodókat azon hírrel, hogy a belügyminisztérium minden csak némileg is használható, erőit fel fog rendelni a fővárosba. A földterhementesítési alapigazgatóság majdnem egészen felköltözik s itt helyben csupán néhány tagból álló biztosság marad hátra. Hogy mi történik a kir. biztossági (az előtt főkörmányszéki) levéltárral vajjon az egészben vagy csak részben és mikor fog felszállítani Pestre, erről még bízott tudomásunk nincs. A nagyteremben, melyben a nem régiben általunk említett műbesszel bíró festvények még ott díszlenek, e héten pénteken fog az utolsó kir. biztossági tanácsülés tartatni. Sokan a fiatalabb hivatalnokok közül sohajtra tekintenek körül e teremben, melyben pályájukat az eskü letételével kezdték meg, s mely most tudományos czélokra fog felhasználtatni.

— **Az egyetem megnyitását** czélzó előmunkálatok is nagyon zajtalanul történnek, úgy hogy gyenge észlelési tehetséggel majdnem arra a gondolatra jöhetne valaki, mintha épen semmi sem történne. A muzeum közgyűlésén említett leltározáshoz — mely okvetlenül 4—6 hetet fog igénybe venni — hozzá kezdtek-e? A kóródák átalakítását munkába vették-e? stb. stb. több ilyen kérdést tehetnek, s a válasz mindenikre az, hogy: nem!

— **Hangverseny.** Élvezetes művészi eseménynek néz elébe közönségünk szombatán Hubert Károly pesti karnagy hangversenyt rendez dalegyletek és Sipos jeles zongoraművész részvételével. Hangversenyt színházunkban fogjuk megtartatni s mi figyelemztetjük közönségünket a ritka műélvezetre, melyre művészeink elismert neve előre enged következtetni.

— **N.-Váradról megérkeztek** daláránk tegnap a délutáni vonattal. Velök jött Huber Ersek-Ujvár és Kecskemétről. A vasúti indóháznál összegyűlve, a „Hilária” dalegylet tagjai vártak az érkezők, kiket egyik tag üdvözölt társai nevében, egyúttal azon reménynek is adva kifejezést: hogy az eddigi harátság még szorosabb kötelékekkel fűzi egybe jövőre a két dalegyletet. Ennek végeztével ünnepélyesen bevonultak a városba és itt, elkísérték a jött idegeneket a Biásini vendéglőbe, honnét csakhamar szétoszlottak kipihenni az ut fáradalmait.

az ipar virágzásának hónapján fizetetik a legroszabbul. A gyapot ipar 90 év alatt 9 nemzedéket tett főnkre; a fazekas és agyagedény munkákkal foglalkozók nagyobb része mellbajok áldozatául esett s gyermekeik mindinkább pulyákká lesznek; a csipkés varrással foglalkozó nők egy tizedrészét az aszkor, mint egy öldről angyal ragadja magával. E mellett igen sok munkás fizetése oly csekély, mikép nem táplálkozhatik úgy, a mint ez az elhasznált erőmennyiség helyreállítására szükségeltetik. Mintegy 50,000 datárusnő s 25,000 varró-leány dolgozik Londonban reg. 5 óráról esti 11 óráig s ezek átlagos szerzeménye naponta csak 4 pente.

Maguk a gyermekek is halálra dolgozzák magukat. A téglas- s meszkőgyárakban 4—6 éves gyermekek találnak foglalkozást; más gyárakban 12—15 évig való gyermekek olykor 30 órát is dolgoznak egymás után. Hivatalos kimutatások szerint nemcsak öt éves gyermekek, kik már két év óta varrának kéztűt és pedig naponta 14—16 darabot. Alig 3 éves fiúcskák guggolnak a tűz előtt forró téglázó vassal kezükben; félíg megvakult és már papaszemet hordó leánykák anyjuk által előbb a kórházba vezettetnek s aztán megint dologra kényszerítetnek. „A mint a gyermek a tűt megfogni képes, — jelenték a kiküldött kormánybiztosok — nem késnek beírni őt a nyomor nagykönyvébe.

Ez mind nem elég; van Londonban egy neme a gyermekvásárlásnak. Mind két nemi levő gyermekek 7 éves koruktól kezdve hét hétre, olykor két hónapra is 1—2 schillingnyi bérért használatra kiadatnak, minden szóbeli részletesebb egyezmény nélkül, a nélkül hogy biztosítót követeljenek azok egészségei, azok megmaradását illetőleg. — Ezen közvetett gyermekvásár mellett, a közvetlen is szokásos. Az 1865-ik évben egy népgyűlékezést (meeting) hívtak egybe, melynek feladata lett volna segíteni a bajon, miután bebizonyodott, hogy 30 nő közül egy legalább gyermekgyilkos lesz. — Oly társaságok, melyek csekély díjösszeg letétele mellett 3 egész 5 font sterlinget (30—50 ft.) biztosítanak a biztosítónak a temetési költségek fedezésére, habár nem akarva is, de mégis tetemes szaporodását idéző elő a gyermekgyilkosságok. Vannak oly szülők, kik gyermekeiket nem ritkán 10 egész 20 intézetnél biztosítják s aztán minden után oda törekednek, hogy azok gyorsan elhaljanak. A temetést 1 font sterlingből kiál-

— **A helybéli dalkör tagjai,** kik Váradra utaztak volt az országos dalárünnepélyen részt vevők a tegnap d. u. 2—3 közti vonattal érkezének városunkba vissza. Az első mint az. táviratban is közölve volt, dídkoszorúzottan. A dalárakat az indóháznál az itthon maradt tagok, a fiatal-ság és szép számú közönség fogadta s azok a dalkör és Hilária kibontott zászlóit lobogtatva vonultak be, a fiatal-ság ujjongása közt a városba. Hozta itten idehaza polgártársainkat, kik bárcsak a művészet terén is, de városunknak dícsőséget szereztek.

— **Az „ütnépálcza”** — melyet dalkörünk nyert — igen eszinosan és izléssel van készítve, s minden tekintetben díszére válik N.-Váradnak. Körülbelül 18“-nyi hosszúságú és 4 1/2“-nyi átmérőjű, erős ében fából készült s ezüst babér koszorú övedz körül, a szépséges átfonódás után — egyik végén gömb, másik felén pedig lant alakban végződik az ezüst lemezzel bevonott fogantyú. Rajta következő, fölírat olvasható „N.-várad hölgyeinek ajándéka, az. orsz. dalárünnepélyen. 1872 Sept. 8-án.”

— **Király 6 Felsége** a személye körüli magyar minister-előterjesztése folytán báró Apór Károlynak a maros-vásárhelyi kir. ítélő tábla elnökének, hosszabb működése közben a törvénykezés terén szerzett érdemei elismerésül a másodosztályú vaskorona-rendet díjmentesen adományozta.

— **A kecskeméti iparkiadításra,** városunk iparos polgárai közül 25-ön küldöttek volt mű-cikkeket; de csak 6-an nyertek kitüntetést.

— **Régi okiratok.** Frankl Vilmos akad. tag vissza tért thurózmegyei tudományos körutjából, s mint a „M. A.” irja, nagyérdemű adat s okirat gyűjteményt szerzett és hozott magával. Nevezetesen feltalálta Báthory nádornak egy magyar nyelven tett előterjesztését II. Lajos királyhoz, Werbőczyre s annak igazolásaira vonatkozólag, valamint ugyanazon királynak sajátkezü intézvényét Werbőczyhez a hátráni országgyűlés iránt. Frankl más történelmi kincsek birtokában is van.

— **Külföldre szorultunk.** Ujabb hírek szerint, a Helli-féle kávéházat nem fogja Tauffer János czukrászunk kibérteni; hanem egy külföldi, kivél Helli ur egyezkedése most foly — Mi sajnálatunkat fejezzük ki a fölött, hogy Helli ur nem tudott a kolozsvári czukrászok közül választani, ki bizonyára megfelelt volna ép úgy a közkívánalomnak, mint bár melyik külföldi.

— **Pongrácz József népzene-szünk** és társulata, már hazatért az „előpataki” fürdőből, hol az idény alatt igen kevés vendég fordult meg.

ják s a szülők tekintélyes nyereségösszeget tesznek zsebre.

Nincsen város, nincsen hely e világon, hol a gazdagokat a szegények kedvéért jobban megadóztatnák, mint Londonban, sehol sem nyel el a magán jótékony-ság nagyobb összegeket, s mindennek daczára a nyomor mindinkább s inkább terjed.

Igy például a szegények száma 1858-tól 1867-ig még egy annyira szaporodott s a nyomorral egyenlő arányban növekszik a bűnesetek száma. Igaz, nem lehet tagadni, hogy gátot igyekeznek vetni ez árnak. Az intézeteknek minden kigondolható neme létezik azon célból, hogy a nyomor enyhíthessék. Betegtek részesülnek ápolásban, árvákat és lelenykeket nevelnek fel és gondoznak eladósodottakat mentetnek ki a börtönből, megkísérik a tudatlanok felvilágosítását a bűnösöknök javítását. Ez utóbbi a tékozlóknak és tobzódóknak megjobbitása igen természetesen nagyon ritkán sikerül. Ezt bizonyítja azon körülmény, hogy daczára a számtalan mértékletességi egyleteknek, a részegítő italok árulónak száma Londonban folyton növekszik sőt már annyira hágott, hogy az ételneműkkel, tápszerekkel kereskedőknek számát felülmulja. A palinkafogyasztás az utolsó 30 évben arányitva a lakosság számához majdnem kétszereződött.

Kétséget nem szenved, hogy e bajon csak egyedül a népiszkolák tökélyesítése s szaporítása által lehet segíteni. Kay szerint 1849-ben Angliában Walesben élő gyermekek-fele sem olvasni sem írni nem tudott. Ehez járul még az is, hogy olyanok lesznek iskolamestereké, kik más pályára nem alkalmasok, egy szóval semmire kellők s maguk sem képesek hibátlanul olvasni és írni.

Helyi vagy nyilvános iskola felügyeletnek Angliában nyoma sincs. — Hogy tehát bár részben segítve legyen a bajon, az elhagyott és elhanyagolt gyermekeket az u. n. „semirekélők iskolájába” (vagged school) vették fel; már az 1854-dik évben 50,000 fónál több részesült e helyt oktatásban. Hollingshead szerint az ifjuság megajvitása és jóra való nevelése az egyedüli út, melyen Londonban a pauperizmus és túlnépesedés mocsárjából ki lehetne vergődni. Kay azt mondja veszélyes süppedéken állunk s nem tudjuk hogy mikor fog lábunk alatt a rejtett puszkapor telep felfobbani. Ha népünk mivelődését és vallását, erkölcsét és jólétét megakartjuk menteni, akkor legelső feladatunk városaink reformálása — ujja szervezése.

A kolozsvári lóversenyek sorozata 1872-re

Első nap. Péntek sept. 20.

I. Kísérleti verseny. Indítványozta Tisza L., 1868-ban elletett lovak számára. Távol-ság 1 1/2 mérföld. Teher 110 font. Kancza és herélre 3 fonttal, félverre még 5 fonttal kevesebb. Tétel 10 arany. Fuss vagy fizess.

1. Tisza László: Arabella, pej mén, ap. Nyírbátor, félvér.

2. Ugyanaz: Brahmaputrah, pej kancza, apja Nyírbátor.

3. Gr. Bethlen Sándor: Jelva, szürke mén, ap. Gr. Pir.

4. Br. Wesselényi Ferencz: Littel-Polly, barn. k., ap. Antor.

5. Br. Wesselényi Miklós: Palma, k. p., ap. Demicastor.

6. Ugyanaz: Duchesse, bp. k., ap. D. Castor.

II. Hölgyek dija. Tiszteletdíj. Futhat minden Erdélyben elletett és felnevelt ló. Távol-ság 1 1/2 mld. Teher 3 évesre 125 ft, 4 évesre 141 ft, 5 évesre és idősbre 146 ft. Kancza és herélre 3 ftal, félverre még 10 ftal kevesebb. Tétel 50 ft, fele bánat. Urlovarok.

1. Br. Wesselényi Béla: Etelka id. p. k. félvér, apja Viola.

2. Gr. Bethlen Sándor: Holló 4 éves fek. her. félvér, ap. Bakator.

III. Államdíj 300 drb. arany. Futhat minden a Királyhágón innen (a régi-Erdélyben) elletett és nevelt kancza és mén. Távol-ság 2 mld. Teher 3 évesre 104 ft, 4 évesre 125 ft, 5 évesre és idősbre 133 ft, kanczára 3 ftal kevesebb. Nem Erdélyben fogantott, de anyjával behozott csikóra 3 ftal több. Tétel 100 ft, fele bánat. Egy hóval verseny előtt visszavonva, 25 ft bánat. A 2-ik ló a tét- és bánatösszeg felét nyeri.

1. Br. Wesselényi Béla: May-Fruit 3 év. p. k., ap. Forbidden-Fruit, a. May-Quen.

2. Br. Bánffy Ádám: Babám id. p. k., apja Gambia, félvér.

3. Gr. Bethlen Sándor: Carniol 3 éves sárga m., ap. Carnival, a. Harizs.

4. Ugyanaz: Zsivány 3 év. b. m., ap. Solyom félvér.

IV. Paripaverseny. Tiszteletdíj. Adja br. Wesselényi Béla. Futhat minden Erdélyben elletett ló, mely 1872-ben idomár keze alatt nem volt. Távol-ság 1 1/2 mld. Teher 3 évesre 115 font, 4 évesre 131 ft, 5 évesre és idősbre 136 ft, félverre 7 ftal több. Tétel 20 ft, fele bánat. Leg-alább 4 ló, vagy nincs futás. Urlovarok.

1. Br. Wesselényi Béla: Drillindrindrin id. szürk. her., ap. Herdunst, félvér.

2. Gr. Teleky Géza: Bezzeg id. sárga mén, ap. Rahdamans, a. Media.

3. Br. Bánffy György: Panna id. brn. k., ap. Pau, félvér.

4. Ugyanaz: Illancs id. brn. hr., ap. Pau félv.

V. Államdíj 200 drb. arany. Minden a magyar korona területbeli 3 éves mén és kancza számára. Távol-ság 2 mld. Teher 105 ft, ménre 2 fonttal több. Erdélyben nevelt lovakra 5 ftal kevesebb. Tétel 100 ft, fele bánat. A tét- és bánatösszeg fele a 2-ik lovat illeti.

1. Br. Wesselényi Béla: Blitz-Major 3 éves pej m., ap. Thunderbold, a. Eugenia.

2. Ugyanaz: May-Fruit 3 é. p. k., a. Forbidden-Fruit, a. May-Quen.

3. Br. Bánffy Ádám: Tündér 3 é. p. k., ap. Virgilius, a. Titania.

4. Gr. Károlyi István: Primrose 3 év. srg. k., ap. Ostregar, a. Pauline.

5. Gr. Stockau Otto: Herzog srg. m., ap. The-Duke, a. Lady-Bertha.

Sajt, turó s egyéb tejtermék és gazdasági, kerti s erdei magvak kiállítása

(a köztelken, 1872. november 17-ik és következő napjain.)

Tekintve egyrészt, hogy az 1870-ik ősz-szel tartott sajt, turó és tejtermék-kiállítás kiterjedésére nézve nem felelt ugyan meg a várakozásnak, de az abban részt vett kiállítók közt többen valóban figyelemre méltó termékeket mutattak be; tekintve másrészt azon sajnós körülményt, miszerint számos gazdasági, kerti és erdei termény magja az országban oly csekély mennyiségben termeltetik, hogy az nem képes a szükségletet fedezni, s a helyett, hogy a magtermelés jövedelmező kiviteli cikket szolgáltatna, a gazdasági, kerti és erdei magvakból évenként tetemes mennyiség külföldről hozatik be, melynek ára fejében jelentékeny összegek vándorolnak a külföldi magtermelők kezébe: a földmívelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. minisztérium intézkedése folytán az orsz. magy. gazdasági egyesület f. év. nov. 17-ik és következő napjain a köztelken.

I. sajt, turó és egyéb tejtermék-kiállítás ismételni fogja, s ezzel egyidejűleg

II. gazdasági, kerti és erdei mag-kiállítás is rendezend.

E kiállítások mellett különösen a következő szempontok szólnak:

a) A tejtermékek kiviteli fontossága, mely kivitel előmozdítása és fejlesztése által a hazai mezőgazdasági iparnak egy ideig nem elégsé méltányolt s más országok, p. o. Angol- és Franciaország, Németalföld és Schweiz példája szerint jelentékeny jövedelmi forrás nyílnék meg.

Ily kiállítás ennélfogva a kivitelre a vállalkozási szellemet ébreszteni, és a kormányt tájékoztatni fogja az iránt, hogy ezen hazai ipar, mely irányban kellessék észszerű intézkedések vagy segélyezések által támogatni és előmozdítani.

b) Azon meggyőződés, hogy az ismételt kiállítás alkalmat adván egyes cikkek, mint a tej és vaj conserválása és kiviteli képességének bebizonyítására, ez által azon gazdáink is, kik eddig — a tejtermékeknek közel vidékükön kelendőség-hiánya miatt — a tejelésre súlyt nem fektettek; és tenyészállataikat ezen lényeges mellékjövödelem nélkülözése mellett igen költségesen neveltek fel, buzdítást fognak nyerni, hogy állataik lehető legjobb táplálása és gondozása által a tejelés fokozása s így a szarvasmarha- és juhtenyésztés termékeinek teljes kiaknázására és jövedelmezésének emelésére törekedjenek. Végre a kiállítás mellett szól:

c) Azon körülmény is, hogy egy ily kiállítás a téjipar cikkeinek sokfélesége és fejlődési fokának bemutatásával, példa és verseny által, jótékonyan fog hatni ezen nálunk elterjedt házi ipar tökélyesítésére, s így közvetlen a vidéken sok irányban nélkülözött házi jólét emelésére; s épen ezért a kiállításhoz az egyesület a házilag kezelt sajtúfélékre különös súlyt kíván fektetni.

A mi pedig a magkiállítást illeti:

d) A kiállítás átnézetét enged az országban jelenleg termelt kerti, gazdasági és erdei magvak felett, s ezek közelebb ismeretét terjeszti.

e) Alkalmat nyújt kitudni azon egyéneket és helyeket, kik és hol már eddig is sikeresen foglalkoznak magtermeléssel és kereskedelemmel; s a kitünőbb magtermelők megfelelő jutalmakban részesítetvén, a magtermelésre mások is buzdítást nyerhetnek.

(Folyt. köv.)

Derssin lovardájában naponta esti 7 órakor NAGYELŐADÁS

folyton ujabb műsorozattal rendeztetik.

Árjegyzék. Sept. hó 4-én tartott hetivásárról (alsó a. mérő középpár.) Tisztabuza 6 ft. 30 kr. Elegybuza 5 ft. 42 kr. Rozs 4 ft 76 kr. Árpa 3 ft. 2 kr. Zab 1 ft. 32 kr. Törökbuza 5 ft. 30 kr. Pityóka 1 jt. 96 kr. Marhahus fontja 24. Kolozsvárt, sept. hó 5-én 1871.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

September 0-ról: 5% metaliques 66.25 5% nemzeti kölcsön 71.30: 1860-ki államkölcsön 105.20 Bankrészevények 886. Hitelrészevények 341.70. London 109.—. Ezüst 107.75 Cs. kir. arany 524.20 frankos arany 871.—.

Földterhementesítési kötvények: Magyar 82.—. Temesi 81.—. Erdélyi 80.—. Horv. Szlavin 83.75.

Felelős szerkesztő Sándor János.

NYILTÉR*) „A szőlő-gazdákhoz!”

Kötelességemnek tartom figyelmeztetni szőlőgazda társaimat az újonnan feltalált és Kolozsvárt, egyedül Kovács Péternél kapható darázs-fogókrat melyeket 10 nap óta bámulatos sikerrel használok szőlőmben, több mint három ezer darázst fogtam el.

Kolozsvárt, 1872. sept. 10.

K. D. szőlőbirtokos.

*) E rovath. megjelenő cikkért csak a sajtóhatóság-gal szembe felelős.

Nyiltér.

[15—20]
Titkos betegségeket és
tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt)
gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker
biztosítása mellett

HANDLER MÓR
orvos- és sebészudor, szülész és szemész.
Rendel naponként: délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.
Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám, I-ső emelet 14. sz.
Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Árverési hirdetés.

Alóltirt telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, mikép Vikol Antalnak néhai özvegy gróf Bethlen Józsefné született gr. Thoroczky Eszter hagyatéka ellen 2100 darab császári arany követelés s jár. iránt folytatott végrehajtási ügyében a bírói árverés 1872 **október 28-ára**, ekkori sikeretlenség esetén 1872 **november 29-ére** a helyszínére Kraszna-Horváth községához délelőtti 10 órakori megkezdéssel kítűzetett, mikor is nevezett alperesnőnek kraszna-horváthi 2-dik tjtvbeli alább elősorolandó ingatlanai első alkalommal ugyan becsáron vagy feljebb, másodhatáridőben pedig becsáron alól is bíróság eladatni fognak. Bárát pénz az együttesen árverzendő javak 46,458 ftban kiküldatandó becsértékének 10%-ja leszén. A vételár fele a leütéstől 3, másik fele, melybe a bánatpénz is leszámíttatik, újabb 3 hónap alatt fizetendő, 6% kamataikkal együtt, vevő a javaknak azonnal birtokába lép; azok nyilvankönyvi átírása azonban csak az egész vételár befizetése után fog megtörténni; az árverési feltételek meg nem tartása esetére a pír. 459. §. szerinti eljárásnak leendő helye.

Az elárverezendő javak pedig ezek:

Helyrajzi szám:	Becslár:
2. Hat szobából álló lakház Nro 25. melléképületekkel, udvarral és kerttel 3 hold □	12,273 frt.
10. Ház Nro 16 kerttel, gyümölcsös, aszalóval 10 h.	324 frt.
12. Pusztakert 900 öl	115 frt.
26. Kétkerekű vízi malom, molnár lakkal Nro 1 és kert 4 h. 200 öl	4710 frt.
29. Ház Nro 118 udvarral és kerttel 1200 öl	60 frt.
73. Kert 1 h. 1400 öl	194 frt.
84. Dttó 6 h.	2052 frt.
97. Ház Nro 14., kerttel 2 h. 400 öl	12 frt.
110. Ház gyümölcsös kerttel 2 h.	35 frt.
128. Ház Nro 43., kerttel 75 öl	60 frt.
244. Szántó Kövesbérczen 8 h. 400 öl	1391 frt.
245. „ „ Malomterén 18 h. 1200 öl	3844 frt.
315. „ „ „ 7 h. 800 öl	1264 frt.
395. Üres telek szántó- és kaszálóval Tölgyesben 29 h. 1000 öl	1626 frt.
445. Kaszáló-Lonkában 460 öl	46 frt.
472. „ „ Mázsárban 2. h.	172 frt.
486. „ „ „ 10 h.	1031 frt.
609. Erdő Nagyerdőn 113 h. 1200 öl	2087 frt.
612. Ház és szántóföld 5 h.	33 frt.
613. Szántó Vargadombon 1 h. 200 öl	362 frt.
632. „ „ „ 10 h.	69 frt.
671. „ „ „ 16 h. 800 öl	155 frt.
679. „ „ „ 16 h. 800 öl	1603 frt.
770. „ „ „ Soványban 5 h.	268 frt.
781. „ „ „ Büdöskuton 5 h.	304 frt.
817. „ „ „ 22 h.	812 frt.
842. „ „ „ 1 h.	83 frt.
845. Kaszáló Vizrejárón 1 h.	135 frt.
848. Szántó, kaszáló Vizrejárón 21 h.	2831 frt.
855. Kaszáló Vizrejárón 1 h.	144 frt.
862. Szántó, kaszáló Szénakerthén 2 h. 400 öl	286 frt.
892. Szántó Szénakerthén 1 h.	51 frt.
898. „ „ 2 h. 100 öl	198 frt.
917. „ „ 6 h.	390 frt.
969. Szőlő Vápán 4 h. 800 □öl	1083 frt.
983. Kaszáló Vápán 4 h	245 frt.
1023. Szőlő, szántó Vápán 8 h.	564 frt.
1045. Szántó Katicison 5 h.	36 frt.
1083. „ „ 25 h. 800 öl	917 frt.
1163. Szántó, erdő Katicison 75 h. 600 öl	2628 frt.
1165. „ „ Katicison 900 öl	52 frt.
1167. Kaszáló Csúposban 3 h.	228 frt.
1170. Ház, Nro 144., szőlő, sajtoszín, szántó, kaszáló Csúposban 40 hold	1685 frt.
Összes becslár:	46,458 frt.

Összes becsár: 46,458 frt

Sz.-Somlyón, aug. 10. 1872.

Királyi törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

A m. kir. jószágigazgatóságtól.

(548) 1-10

Fehér, folyékony enyv

Gaudin Edéltől, Párisban.

Ezen enyv, mely szagtalan, hidegben használandó porcelán, üveg, márvány, fa, dugasz, lemezpapír, papír, st. tá-ny gyaktal.

Kapható 24 - 45. kujcáros üvegekben

Wolff János gyógyseretznél Kó-
losvárt.

(546) 1-1

Üzletemberek és magánosok,
a kik

varrógépek eladásával

ak annak foglalkozni, kéremek ajánlatokat
Q. Y. 655. jegy alatt **Hansenstein és**
Vogler hirdetési irodájához **Bécsbe**
beküldeni.

 Hivatalnokok, jogászok, lelkő-
sök, magasabb tanintézetbeli tanítók,
gyógyseretzők, műgyelemi tagok, nem
docrináliz orvosok (ezektől névze orvos-
és sebészindórságot is), a kik in absenti,
vagy in praesentia bővészeletti tudorít,
őhjelnapl emlemleni, 1872/3-ban erre
névze minden időben, de csak az életfo-
lyam letársának és 10 fnak beküldése
mellött, legfontosabb utatásai és tanácsot
nyomok Claisé igazgatótól **Breslauban,**
Pardessusstrasse 14. sz. a.

(547) 1-1

Orvosság nélkül.

(131)

MELL- és Tüdő-

betegek természetesen is, hanem még re-
ménytelenül az orvosok által fel-
hatalmazott nyilvántartásokban is gyö-
keresen kinyilvánítanak

Orvosság nélkül.

(132)

MELL- és Tüdő-

betegek természetesen is, hanem még re-
ménytelenül az orvosok által fel-
hatalmazott nyilvántartásokban is gyö-
keresen kinyilvánítanak

Orvosság nélkül.

(133)

MELL- és Tüdő-

betegek természetesen is, hanem még re-
ménytelenül az orvosok által fel-
hatalmazott nyilvántartásokban is gyö-
keresen kinyilvánítanak

Orvosság nélkül.

(134)

MELL- és Tüdő-

betegek természetesen is, hanem még re-
ménytelenül az orvosok által fel-
hatalmazott nyilvántartásokban is gyö-
keresen kinyilvánítanak

(535) **Első nyilvános felsőbb** **8—10**

Kereskedelmi tanintézet

BÉCSBEN, Praterstrasse No. 32.

FORGES KAROLY,
direktor.

Az előadások októberrel kezdődnek. A beiratások szeptember 26-tól
fogva. Programmok az igazgatóságnál kaphatók.

FORGES KÁROLY, igazgató.

[542.]

A belteni
takarék-pénztár

átal kibocsátandó, a nagyméltóságú m. kir.
kereskedelmi ügyvétség 93752 sz. a. zára-
dékkal engedélyezett **200 darab 1000
forintos 40/6 befizetési részvény**
eljegyzése, Belhírlombban a belteni ta-
karék-pénztár helyiségében Septemb. 8-tól
Oktober 8-ig minden hétfőn, szerdán, és
pénteken d. e. 10 óráig d. u. 1 óráig
főrtékh.

A belteni takarékpénztár
igazgatósága.

Orvosság nélkül.

A levélhez 5 ft. ó. melléklendő.

Wall-Strasse No. 23.

J.H. Fickert, Dir. Berlin,

ben tel. leveleiben